

ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดมหาวิทยาลัยของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

นาง มะณีวิทย์ อินทกนกการ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-957-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS DEPARTMENTAL LIBRARIES OF
SECONDARY SCHOOL UNDER THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS**

Mrs. Maliwan Chantakanakorn

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-957-6

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มะลิวัลย์ จันทร์ทกนการ : ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS DEPARTMENTAL
LIBRARIES OF SECONDARY SCHOOL UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ศศ.ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ , 223
หน้า. ISBN 974-635-957-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ
ตลอดจนความร่วมมือกับห้องสมุดกลางของโรงเรียน และทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูปฏิบัติงาน
ห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา ในการปรับปรุง
การดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางพัฒนาความร่วมมือระหว่างครู
ปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา
และครูบรรณารักษ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 468 ชุด จาก 78
โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 376 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.34 ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุด
หมวดวิชาส่วนใหญ่มีครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชารับผิดชอบการดำเนินงาน โดยมีความร่วมมือกับห้องสมุด
กลางของโรงเรียน สถานที่ตั้งเป็นมุมหนึ่งในห้องพักครูและมีจำนวนพื้นที่น้อยกว่า 1 ห้องเรียน ได้รับงบประมาณ
รวมกับหมวดวิชาเป็นประจำทุกปี ทรัพยากรสารนิเทศที่มีส่วนใหญ่มุ่งเป็น หนังสือและสื่อการเรียนการสอน
งานด้านเทคนิคที่ทำการจัดซื้อและลงทะเบียนหนังสือ นอกจากนี้ยังมีการจัดบริการให้อ่าน และยืม-คืน
หนังสือ

ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา คือครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาไม่มีเวลาดำเนิน
งานอย่างเต็มที่ เพราะมีการรายงานตอนและหน้าที่พิเศษอื่น ทำให้ขาดการประสานงานอย่างจริงจัง ห้องสมุด
หมวดวิชาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากห้องสมุดกลางของโรงเรียน ในการดำเนินงานเทคนิคมากกว่างาน
ด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ มีทัศนคติตรงกันในระดับมาก ว่า
ห้องสมุดหมวดวิชามีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ทุกหมวดวิชาควรมีห้องสมุดของตนเอง ควรได้รับงบประมาณ
ประจำปีและเพียงพอต่อการดำเนินงาน ครูในหมวดวิชาควรมีส่วนร่วมในการเลือกทรัพยากรสารนิเทศที่
จะจัดหาเข้าห้องสมุดหมวดวิชา อีกทั้งห้องสมุดหมวดวิชาและห้องสมุดกลางของโรงเรียนควรร่วมมือกันในการ
จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

ภาควิชา.....บรรณารักษศาสตร์.....

สาขาวิชา.....บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*Dim Bun*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ศึกษาร่วม.....

** C610352 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
KEY WORD: DEPARTMENTAL LIBRARIES / SECONDARY SCHOOL TEACHERS

MALIWAN CHANTAKANAKAKORN : TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS DEPARTMENTAL LIBRARIES OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS, THESIS ADVISOR : ASSTST. PROF. PRAYONGSRI PATTANAKITCHAMROON. 223 PP. ISBN 974-635-957-6

The objectives of this research are to study the status and problems of administration, technical processing and service of departmental libraries of the secondary schools under the Department of General Education in Bangkok Metropolis, the cooperation between the departmental library and the school central library, the attitudes of teachers who work in the departmental library and teacher-librarians who work in the school central library. This research also aims to recommend ways to improve the efficiency of departmental library operation, and to develop the cooperation between teachers who work in the departmental library and teacher-librarians who work in the school central library

This research is the survey research, 468 questionnaires were sent to the teachers who work in the departmental libraries and teacher-librarians who work in the school central libraries in 78 secondary schools under the Department of General Education in Bangkok Methopolis, 376 questionnaires were returned which was equal to 80.34 percent. The research result shows that most of the departmental libraries are under the operation of the teachers who work in the departmental library in cooperation with the school central library. The departmental library is located at one of the corners of the departmental room. The library space is smaller than a classroom. The annual library budget is shared with the departments. Books and education medias are the main library resources. Library technical works are book acquisition and registration. Besides, the departmental libraries also have readers' services and book circulation.

Problem of the departmental library operation is that teachers who work in the departmental library have no time to work full time due to their teaching loads and other special activities, causing lack of coordination. Most of the departmental libraries cooperate with the school central libraries in technical processing more than in other activities. The attitudes of the teacher who work in the departmental library and teacher-librarians who work in the school central library correspond at high level are as the following; the departmental library are useful to teachers and students; every department should have its own library; the budget should be allocated to the departmental library annually and adequately; teachers in the department should participate in the selection and acquing library resources for the departmental library; and the departmental library and the school central library should cooperate in promoting the library using activities.

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติบัตร *Maliwan Chantakanakakorn*

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Prayongsri Pattanakitchamroon*

ปีการศึกษา...2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ วัฒนกิจดำรง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ตลอดเวลาให้คำแนะนำ ปรีกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างมากและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่น่ายกิง และอาจารย์ศุภัญญา ศรีสืบสาย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และเป็นกรรมการในการสอบครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรี ม้ามณี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร อาจารย์ พรรณี เฟิงเนตร อาจารย์อ่องจิต เมธยะประสาท และอาจารย์จรัสศรี เจริญศรี ที่ได้ให้โอกาสและอนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้ารับการศึกษานี้

ขอขอบคุณอาจารย์หทัยเพ็ญ คลาขานนท์ ที่กรุณาปฏิบัติหน้าที่แทนในช่วงที่ผู้วิจัยลาศึกษาต่อ และขอบคุณ คุณชนิษฐา ทองดี ที่ช่วยเหลือด้านการพิมพ์

ขอขอบคุณ คุณวรเทพ จันทกนกากร ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและการพิมพ์ ตลอดเวลาให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง รวมทั้งเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในการศึกษาและการทำงานของผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาวិชาการบรรณารักษศาสตร์อยู่บ้าง ผู้วิจัยขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณ แก่มิคา มารดา ครู-อาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนทำให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้นมา และเพื่อส่งผลทางการศึกษาแก่เด็กชายชาธิษณ์ เด็กชายนิธมาน และเด็กหญิงชญานิศ จันทกนกากร

มะลิวัลย์ จันทกนกากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
2 ปฏิทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
ห้องสมุดโรงเรียนและการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	8
วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน	8
รูปแบบการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	9
การจัดห้องสมุดกลางของโรงเรียน	11
การจัดห้องสมุดหมวดวิชาในโรงเรียน	13
วัตถุประสงค์ของห้องสมุดหมวดวิชา	15
โครงสร้างของห้องสมุดหมวดวิชา	15
การดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา	16
งานบริหาร	16
งานเทคนิค	19
งานบริการ	21

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาทครูหมวดวิชาต่าง ๆ กับงานห้องสมุดหมวดวิชาในโรงเรียน.....	22
ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุดหมวดวิชาของโรงเรียน...	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
สภาพห้องสมุดกลางของโรงเรียนที่มีการจัดห้องสมุดหมวดวิชา	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
การกำหนดกลุ่มประชากร	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การทดสอบเครื่องมือ	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	150
สรุปและอภิปรายผล	152
ข้อเสนอแนะ	174
รายการอ้างอิง	177
ภาคผนวก	180
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์	181
ภาคผนวก ข แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	213
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร	216
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบแบบสอบถาม	221
ประวัติผู้เขียน	223

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	หน่วยงานต้นสังกัดของห้องสมุดกลาง	28
2	คณะกรรมการห้องสมุดโรงเรียน	28
3	บุคลากรที่ดำเนินงานห้องสมุดกลางของโรงเรียน	29
4	จำนวนพื้นที่ห้องสมุดกลางของโรงเรียน	30
5	แหล่งที่มาของงบประมาณ	30
6	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา	36
7	ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา..	39
8	ความรู้ / วุฒิต่างบรรณารักษศาสตร์ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและ ครูบรรณารักษ์	41
9	เหตุผลการมาปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา	43
10	ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา	45
11	ระยะเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่ครูบรรณารักษ์	46
12	ภาระงานของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์	47
13	หน่วยงานที่ห้องสมุดหมวดวิชาสังกัด	49
14	ลักษณะการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา	50
15	บุคลากรห้องสมุดหมวดวิชา	52
16	นโยบายให้ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาได้เพิ่มพูนความรู้	54
17	สถานที่ตั้งห้องสมุดหมวดวิชา	56
18	จำนวนพื้นที่ห้องสมุดหมวดวิชา	58
19	งบประมาณที่ได้รับของห้องสมุดหมวดวิชา	60
20	แหล่งที่มาของงบประมาณห้องสมุดหมวดวิชา	62
21	งบประมาณที่ห้องสมุดหมวดวิชาได้รับทั้งหมด ในปีการศึกษา 2539	64
22	ครุภัณฑ์ที่มีในห้องสมุดหมวดวิชา	66
23	ทรัพยากรสารนิเทศที่มีในห้องสมุดหมวดวิชา	68
24	โสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดหมวดวิชา	69
25	โสตทัศนอุปกรณ์ที่มีในห้องสมุดหมวดวิชา	70
26	การดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดหมวดวิชา	72
27	การดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดหมวดวิชาวิทยาศาสตร์	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	การดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดหมวดวิชาคณิตศาสตร์	78
29	การดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดหมวดวิชาภาษาไทย	81
30	การดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ	84
31	การดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดหมวดวิชาสังคมศึกษา	87
32	การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ	90
33	การลงทะเบียนทรัพยากรสารนิเทศ	92
34	ระบบการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารนิเทศ	94
35	การจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศ	96
36	เวลาเปิดทำการของห้องสมุดหมวดวิชา	98
37	บริการของห้องสมุดหมวดวิชา	100
38	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ห้องสมุดหมวดวิชาจัด	102
39	ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดหมวดวิชา กับห้องสมุดกลางของโรงเรียน ด้านงานบริหาร ตามความเห็นของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์	104
40	ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดหมวดวิชา กับห้องสมุดกลางของโรงเรียน ด้านงานเทคนิค ตามความเห็นของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์	106
41	ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดหมวดวิชา กับห้องสมุดกลางของโรงเรียน ด้านงานบริการ ตามความเห็นของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์	108
42	ความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างห้องสมุดหมวดวิชา กับห้องสมุดกลาง ของโรงเรียน ตามความเห็นของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์	110
43	ปัญหาการดำเนินงานด้านงานบริหารของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามห้องสมุดหมวดวิชา	112
44	ปัญหาการดำเนินงานด้านงานเทคนิคของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามห้องสมุดหมวดวิชา	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
45	ปัญหาการดำเนินงานด้าน งานบริการ ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามห้องสมุดหมวดวิชา	117
46	ปัญหาการดำเนินงานด้าน ความร่วมมือ ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามห้องสมุดหมวดวิชา	119
47	ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชา ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามหมวดวิชา	121
48	ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์	124
49	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านบริหาร ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาจำแนกตามหมวดวิชา	127
50	เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านบริหาร ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์	130
51	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านเทคนิค ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามหมวดวิชา	132
52	เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านเทคนิค ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์	135
53	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านบริการ ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำแนกตามหมวดวิชา	138
54	เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านบริการ ของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์	141